

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 99

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עקב - תשפ"ג

עניין של חינוך סגולת עם ישראל

סח מרן הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א:
לאחר מעשה העגל התחנן משה רבינו לפני
הקב"ה שישלח לעם ישראל על החטא
הנורא ואמר (שמות לד, ט): "אם נא מְצַאתִי
חוֹ בְעֵינַיִךְ ה', יִלְךְ נָא ה' בְּקִרְבָּנוּ כִּי עַם קָשָׁה
עֲרָף הוּא, וְסִלַּחְתָּ לְעֹזְנָיו וְלִחְטָאתָנוּ
וְנִחַלְתָּנוּ". לכאורה, דברי משה רבינו
תמוהים ומצריכים הסבר: וכי עצם העובדה
ש"עם קָשָׁה עֲרָף הוּא" מהווה סיבה לסלוח?
אדרבה, זוהי סיבה שלא לסלוח! נתאר
לעצמנו ילד שהתפרע בכיתה, ולכן נשלח
לביתו והוריו הוזמנו לשיחה. האם הגיוני
שאביו יאמר למורה: "אנא, סלח לו! הוא
ילד עקשן...". האם זה יפייס את המורה?
הרי ללא ספק, המורה יראה בכך חיזוק
לדעתו שיש להרחיקו יותר! אלא כך אמר
משה רבינו: נכון, עשיית העגל מצביעה על
קשיות עורפם של ישראל, אולם יש גם צד
חיובי בקשיות העורף הזאת: כשבני ישראל
יהיו בגלות, בין האומות, ויאלצו לעמוד
בנסיונות קשים ומרים כדי לשמור על
יהדותם, שם תתגלה קשיות עורפם במלוא
עוצמתה, יופייה והדרה. הם יקפצו לתוך
מדורות אש למען השבת והתפילין! הם
ייכנסו לתאי גזים ועל שפתיהם: "שִׁמְעֵ
יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד!" קשיות העורף
היא סוד קיומו של העם הזה, ולכן ראוי
לסלוח לו! וכבר אמר ריש גלותא דבבל, רבי
סעדיה גאון זצ"ל (אמונות ודעות, מאמר שלישי):
"אין אומתנו אומה אלא בתורותיה". קיום
שתי התורות, תורה שבכתב ותורה שבעל
פה, הוא סוד קיומו הנצחי של עם ישראל.
(משכני אחריד" במדבר ח"ב עמוד רכב).

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

"עובדות מגדולי ישראל על הזהירות מביטול תורה!!!"

בישיבתו של מרן החפץ חיים זיע"א בראדן היה נהוג שלפני התפילה השמש דופק על הבימה כדי להודיע לבחורים שהגיע זמן התפילה. באחד הימים טעה השמש והקדים לדפוק חמש דקות לפני זמן תפילת מנחה. החפץ חיים נחרד מעובדה זו, שבעקבות טעותו של השמש נגרם ביטול תורה לרבים. זמן רב לאחר אותו מאורע, כמה שנים לאחר שהשמש הלך לעולמו, שמעו את החפץ חיים נאנח ואומר: "וי... וי... מי יודע מה יעשה השמש בבית דין של מעלה עם אותן חמש דקות, שבשווג נגרם על ידו ביטול תורה!"

מושגיו של מרן הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת "באר יעקב", בנוגע לביטול תורה, לא היו בחשבון של שעות או חצאי שעות. מדובר בחשבון נוקב של דקות! אחד הבחורים סיפר: פעם, בתחילת הסדר, נכנס ראש הישיבה לבית המדרש, כתב משהו על פתק, תחב אותו תחת הגמרא שלו והתחיל ללמוד. בסיום הסדר יצא רבי משה שמואל מבית המדרש, והבחור שהבחין בכתיבת הפתק חפץ לדעת את תוכנו ולא היה יכול לכבוש את סקרנותו. הוא ניגש למקומו של ראש הישיבה, הסתכל סביבו, שם את אצבעותיו מתחת לגמרא, והנה הפתק עדיין שם. כנראה ראש הישיבה שכחו שם. כששלף את הפתק וקרא את תוכנו, לא האמין למראה עיניו. כך היה כתוב: "לא לשכוח לעשות תשובה על שלא חשבתי בלימוד בדרך מהבית לישיבה..." מהלך של דקה!...

בעשרת ימי תשובה נהג הרב שפירא להסתגר בחדרו ולהתמוגג בדמעות אל מול ספר "שערי תשובה" פתוח... פעם, באחד מעשרת ימי תשובה, שמעו בנו אומר בפחד: "אוי, יום כיפור, אוי, יום כיפור, הרי עוד מעט מגיע יום כיפור, וחייבים לחזור בתשובה!..." נחרד בנו ושאלו: "אבא, מילא אנחנו, יש לנו על מה לחזור בתשובה, אבל אתה, לא רק שלא חטאת אלא אפילו זמן לחטוא אין לך, כי כל היום הנך שקוע בלימודך". נענה ראש הישיבה והשיב תשובה, שהתפרסמה מיד בין בני הישיבה כאש בשדה קוצים ועוררה חיזוק להתמדה בתורה: "ישנם מקומות שבהם אסור להרהר בדברי תורה. באותם מקומות נוטל אני עימי חומר קריאה שאין בו דברי קדושה, כדי שלא אגרר להרהר בדברי תורה. ומעתה חשש כבד בליבי, פן נמשכתי בקריאה אי-אלו דקות מעבר לנדרש ולהכרחי, והרי זה ביטול תורה!"

העידו על מרן הסטייפלר זצ"ל, שהיה מפחד מפני ביטול תורה כמו ממאכלות אסורות. פעם אמר: "מי יודע אילו חשבונות גדולים של ביטול תורה יש לי בעולם האמת! אולי על ידי שרבים מעיינים בספרי יהיה לי לימוד זכות כנגד עוון ביטול תורה!" אברך אחד ממקורביו סיפר שמרן דיבר עימו באריכות בעניין חומרת ביטול תורה, ובין היתר אמר לו: "אם לומדים כסדר וברציפות, אפשר איך שהוא לצמוח ולהיות תלמיד חכם, אבל אם לומדים ומפסיקים ומדברים דברים בטלים, כלום לא יוצא מזה!" וניכר היה על פניו הקדושות, שהעניין של ביטול תורה בוער אצלו כאש! עד ששאל אותו הסטייפלר כמה פעמים, אם הוא לומד בלי להפסיק בדברים בטלים באמצע הלימוד

מעשה שהיה...

רוח הקדש! | ספור על מרן רבנו כ"ק האדמו"ר הגה"ק רבי אהרון רוקח

מבעלז זצ"ל

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
כ"ק האדמו"ר
הגה"ק רבי
אהרון רוקח
מבעלז זצ"ל
זיע"א.**

כ"ק רבנו הקוה"ט נולד להוריו כ"ק האדמו"ר רבי ישכר דוב רוקח מבעלזא זצוק"ל והרבנית בתיה רוחמה ע"ה בשנת ה'תר"מ לאחר שבמשך יותר משנים-עשרה שנה לא זכו לפרי בטן. אימו הגישה פתקה אל חמיה (כ"ק האדמו"ר ר' ישכר דוב רוקח זצוק"ל) וביקשה ממנו שיתפלל בעבורם. על כך ענה לה: כי בעלה רוצה נשמה שלא הייתה בעולם כבר חמש מאות שנה. רבינו היה האדמו"ר הרביעי לחסידות בעלזא. בהיותו בן ארבע התייתם מאימו וגדל בבית סבו (כ"ק האדמו"ר רבי יהושע זצוק"ל). עוד בנעוריו היה ספון באוהלה של תורה ונודע כעילוי. עלה על כס אביו לאחר פטירתו. איבד את כל משפחתו בשואה, ושהה כפליט בפרמישלן. בשנת ה'תשי"ג הוברח מגטו בוכניה (פולין) להונגריה יחד עם אחיו, כ"ק האדמו"ר ר' מרדכי זצוק"ל, בידי קצין הונגרי לשעבר תמורת ממון רב. בשנת ה'תשי"ד הוברח שוב עם אחיו לארץ ישראל, לאחר שנודע להם שהגסטאפו עוקבים אחריהם ודורשים מממשלת הונגריה להסגירם. התיישב בתל-אביב והקים מחדש את חסידות בעלזא בארץ ישראל, תחילה בתל-אביב ולאחר מכן בירושלים, בני ברק וחיפה. מרן זצ"ל דן לכף זכות כל אדם. ענוותן מופלא. מיעט באכילה. לא היה מסוגל לשמוע רע על שום יהודי, אפילו ברמז. הרבה בסיגופים ובתעניות. בעל רוח הקודש. גאון. ענוותן מופלא. יראתו מהקב"ה הייתה מופלאה. הצדיק ידע ואף רמז מתי ייפטר. נסתלק לגנוי מרומים בכ"א במנחם אב ה'תשי"ז, ציונו בהר המנוחות בירושלים. ליוו אותו עשרות אלפים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

להלן ספורו המפלא של ר' אברהם למפל ז"ל, המראה בעליל כי הרבי היה בעל רוח הקדש: בשנים שלפני המלחמה, בתקופה שלאחר נשואיו, עסק ר' אברהם לפרנסתו במסחר הטקסטיל והיה קונה סחורה בזול ומוכרה בלקר, וכך הרויח את לחמו. ברם, לעתים עסק באופן בלתי רשמי בלא לדווח על הכנסותיו לרשויות, עד שביום בהיר נתפס בהעלמת המס והיה צפוי למשפט קשה, הנושא בחובו גזר דין ועונש כבד מנשוא. באותם ימים הזדמן לידו מסחר מסדר וחקי, אך כדרך מי שנגנה ברותחין ונזהר בפושטתו, פחד לסגור את העסקה, ולכן נסע לקבל את ברכתו של רבנו. בטרם הכנסו אל הקדש חשב ר' אברהם בלבו כי לא יזכיר כלל את ענין המשפט, מרב בישנותו, אלא יזכיר אך ורק את העסקה העומדת עתה לפני חתימה, ובמחשבתו יכון אל אותו משפט קשה הצפוי לו. נכנס הלה בדחילו ורחימו והגיש למרן את הקוויטל. מרן קרא את הפתקה וברך אותו בהצלחה במסחרו. לפתע הרים הצדיק את עיניו והביט חליפות בר' אברהם ובקוויטל. אחר נענה ואמר לו: "אם אפשר לעשות טובה למאן דהוא, הרי שצריכים לעשותה, ואפילו לנוכרי". באותם רגעים לא הבין הלה את פשר הדברים, אך בתוך זמן לא רב כבר הבהירו הדברים... באחת התחנות, בעת שהמתין לרכבת, הבחין באישה אשר התהלכה אנה ואנה מבהלת פהגן, כמחפשת אחר דבר מה. מייד נזכר בדברי הרב, נגש אליה ושאלה אם היא נצרכת לעזרה כל שהיא. השיבה האישה כי לא יוכל לעזור לה במאומה. "בכל אופן", ניסה לעודדה לספר. יענתה האישה ואמרה כי תיקה האישי אבד, ובו כל מסמכיה וכספה. שאל אותה ר' אברהם באיזה סכום מדבר. ענתה האישה: "סכום של עשרים וחמש ראניש". על אהר הושיט לה את כל הסכום. לשאלתה, מתי והיכן תחזיר לו את מעותיו, השיב כי הוא נוהג לה זאת במתנה גמורה. התנגשה האישה מטוב לבו, ובתמורה הוציאה מכיסה פרטיס בקור שבו רשום מקום עבודתה והושיטה לו. מספר ר' אברהם: "הבחנתתי כי האישה משמשת שופטת בעיר הגדולה לעמברג, אך לא יחסתי לכך כל חשיבות באותו הרגע ותחבתי את הפרטיס לכיסי. כעבור זמן קצר הגיעה לביתי הזמנה לבית המשפט, ובה נכתב כי עלי להופיע ביום פלוני ובשעה פלונית בבית המשפט אשר במחוז לעמברג. בטוח הייתי בישועה בזכות ברכתו של הצדיק, אולם תהיתי כיצד יפול הדבר. ביום המגיע נסעתי בלב בוטח אל בית המשפט, ומיד בהכניסי לאולם הבחנתתי באותה השופטת שעזרתתי לה בתחנת הרכבת, יושבת בהרכב השופטים. כבר בתחלת הדיון בעניני, עוד בטרם הספיקו לפסק את דיני, עמדה השופטת על רגליה וטענה בעוז: 'לא יתכן לחיב אותו ולהאשימו בדברים אלו, שהרי הוא סיע לי לפני משורת הדין, ובנדאי לא יעבור על החק!' היא העידה על יושרי ונאמנותי, ספרה את מה שארע עמה וכיצד עזרתני בלא כל תמורה, וכך גרמה לסגירת התיק בלו, ולבסוף פטרו אותי לשלום".

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו הגדולה תהא מגן עלינו ועל כל ישראל אחינו, אמן!